

ZAKON

O ZAŠTITI NA RADU REPBLIKE SRPSKE

("Sl. glasnik RS", br. 1/2008 i 13/2010)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

(1) Ovim zakonom uređuju se zaštita i zdravlje na radu kao djelatnost od opšteg interesa, utvrđuju nosioci sprovođenja i unapređivanja bezbjednosti i zdravlja na radu, njihova prava, obaveze i odgovornosti, preventivne mjere, kao i druga pitanja koja se odnose na bezbjednost i zdravlje na radu.

(2) Zaštita i zdravlje na radu, u smislu ovog zakona, obuhvataju skup organizovanih mjera i aktivnosti usmjerenih ka stvaranju uslova koji obezbjeđuju:

a) bezbjednost na radu,

b) sprečavanje i otklanjanje opasnosti i štetnosti koje mogu prouzrokovati povrede na radu, profesionalna i druga oboljenja i oštećenja zdravlja radnika na radu,

v) zaštitu zdravlja i radne sposobnosti radnika.

(3) Posebna zaštita propisuje se radi očuvanja nesmetanog psihofizičkog razvoja maloljetnih radnika, zaštite žena od rizika koji bi mogli ugroziti ostvarivanje materinstva, zaštite invalida i profesionalno oboljelih lica od daljeg oštećenja zdravlja i umanjenja njihove radne sposobnosti, te radi očuvanja radne sposobnosti starijih radnika u granicama primjerenim njihovoj životnoj dobi.

Član 2

Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

a) **predstavnik radnika** je lice izabrano da predstavlja radnike u oblasti zaštite i zdravlja na radu kod poslodavca,

b) **zaštita i zdravlje na radu** je obezbjeđivanje uslova na radu kojim se u najvećoj mogućoj mjeri smanjuju povrede na radu, profesionalna oboljenja i oboljenja u vezi sa radom i koji stvaraju pretpostavku za puno fizičko, psihičko i socijalno blagostanje radnika,

v) **preventivne mjere** su sve mjere koje se preduzimaju ili čije se preduzimanje planira na svim nivoima rada kod poslodavca radi sprečavanja povređivanja ili oštećenja zdravlja radnika,

g) **radno mjesto** je mjesto namijenjeno za obavljanje poslova kod poslodavca (u objektu ili na otvorenom, kao i na privremenim i pomičnim gradilištima, objektima, uređajima, saobraćajnim sredstvima i sl.) u kojem radnik boravi ili ima pristup u toku rada i koji je pod neposrednom ili posrednom kontrolom poslodavca,

d) **radna sredina** jeste prostor u kojem se obavlja rad i koji uključuje radna mjesta, radne uslove, radne postupke i odnose u procesu rada,

đ) **sredstvo za rad** su:

1) objekti koji se koriste kao radni i pomoćni prostori, uključujući i objekte na otvorenom prostoru, sa svim pripadajućim instalacijama (instalacije fluida, grijanje, električne instalacije i dr.),

2) oprema za rad (mašina, uređaj, postrojenje, instalacija, alat i sl.) koja se koristi u procesu rada,

3) konstrukcije i objekti za kolektivnu zaštitu i zdravlje na radu (zaštita na prelazima, prolazima i prilazima, zakloni od toplotnih i drugih zračenja, zaštita od udara električne struje, opšta ventilacija i klimatizacija i sl.),

4) pomoćne konstrukcije i objekti, kao i konstrukcija i objekat koji se privremeno koristi za rad i kretanje zaposlenih (skela, radna platforma, tunelska podgrada, konstrukcija za sprečavanje odrona zemlje pri kopanju dubokih rovova i sl.),

5) druga sredstva koja se koriste u procesu rada ili su na bilo koji način povezana sa procesom rada,

- e) **sredstvo i oprema za ličnu zaštitu na radu** su odjeća, obuća, pomoćne naprave i uređaji koji služe za sprečavanje povreda na radu, profesionalnih oboljenja, bolesti u vezi sa radom i drugih štetnih posljedica po zdravlje zaposlenog,
- ž) **opasne materije** su eksplozivne, zapaljive, oksidirajuće, otrovne, zarazne, korozivne, kancerogene i radioaktivne materije utvrđene standardima i drugim propisima, a koje se proizvode, koriste ili skladište u procesu rada, kao i materije čija su svojstva, kada su vezane za neke supstance, opasna po život i zdravlje zaposlenih,
- z) **opasnost** je okolnost ili stanje koje može ugroziti zdravlje ili izazvati povredu radnika,
- i) **opasna pojava** je događaj kojim su ugroženi ili bi mogli da budu ugroženi život i zdravlje radnika ili postoji opasnost od povređivanja,
- j) **rizik** je vjerovatnoća nastanka povrede, oboljenja ili oštećenja zdravlja radnika usljed opasnosti,
- k) **akt o procjeni rizika** je akt koji sadrži opis procesa rada sa procjenom rizika od povreda i / ili oštećenja zdravlja na radnom mjestu u radnoj sredini i mjere za otklanjanje ili smanjivanje rizika radi poboljšanja zaštite i zdravlja na radu,
- l) **procjena rizika** je sistematsko evidentiranje i procjenjivanje svih faktora u procesu rada koji mogu uzrokovati nastanak povreda na radu, oboljenja ili oštećenja zdravlja i utvrđivanje mogućnosti, odnosno načina sprečavanja, otklanjanja ili smanjenja rizika,
- lj) **radno mjesto** sa povećanim rizikom je radno mjesto utvrđeno aktom o procjeni rizika na kome, i pored potpuno ili djelimično primijenjenih mjera u skladu sa ovim zakonom, postoje okolnosti koje mogu da ugroze zaštitu i zdravlje zaposlenog,
- m) **radnik za zaštitu i zdravlje na radu** je lice koje obavlja poslove zaštite i zdravlja na radu, ima položen stručni ispit o praktičnoj osposobljenosti i koje poslodavac pisanim aktom odredi za obavljanje tih poslova,
- n) **ovlašćena organizacija** za obavljanje poslova pregleda i ispitivanja sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih, bioloških i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklimе, elektro i gromobranskih instalacija i osvjetljenosti je pravno lice kojem je ministar nadležan za rad izdao licencu, u skladu sa ovim zakonom,
- nj) **služba medicine rada** je služba organizovana prema propisima o zdravstvenoj zaštiti, kojoj poslodavac povjeri obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih,
- o) **stručni nalaz** je izvještaj o izvršenom pregledu sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu i ispitivanju uslova radne sredine sa zaključkom da li su primijenjene ili nisu primijenjene propisane mjere za zaštitu i zdravlje na radu,
- p) **odgovorno lice** za obavljanje pregleda i ispitivanja sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu i ispitivanja uslova radne sredine, kao i za potpisivanje stručnih nalaza je lice sa licencom za vršenje tih poslova (u daljem tekstu: odgovorno lice),
- r) **licenca** je ovlašćenje koje ministar rada i boračkoinvalidske zaštite (u daljem tekstu: ministar) daje pravnom ili fizičkom licu za obavljanje određenih poslova u oblasti zaštite i zdravlja na radu, u skladu sa ovim zakonom.

Član 3

- (1) Zaštitu i zdravlje na radu obezbjeđuje i sprovodi svako pravno i fizičko lice koje zapošljava jednog ili više radnika, uključujući i javne službe (u daljem tekstu: poslodavac), državni i drugi organi ako zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Odredbe ovog zakona odnose se i na lica koja obavljaju djelatnost ličnim radom i na lica koja se na drugi način radno angažuju.
- (3) Prava, obaveze i odgovornosti u vezi sa zaštitom i zdravljem na radu uređuju se na direktan i indirektan način i propisima radnog zakonodavstva, penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite, tehničkim i drugim propisima kojim se štite zaštita i zdravlje lica na radu i drugih lica, te kolektivnim ugovorima.
- (4) Zaposleno lice (u daljem tekstu: radnik/ca) ostvaruje zaštitu i zdravlje na radu u skladu sa ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu zakona, opštim aktom i kolektivnim ugovorom.

(5) Zabranjena je diskriminacija radnika u ostvarivanju zaštite i zdravlja na radu po svim osnovima utvrđenim u Zakonu o radu.

Član 4

(1) Pravo na zaštitu i zdravlje na radu, u smislu ovog zakona, imaju:

- a) lica koja su u radnom odnosu kod poslodavca, uključujući i javne službe,
- b) lica koja su na stručnom osposobljavanju kod poslodavca bez zasnivanja radnog odnosa (volonteri),
- v) učenici i studenti koji su kod poslodavca na praktičnoj obuci,
- g) lica koja za vrijeme izdržavanja kazne, vaspitne mjere ili mjere bezbjednosti obavljaju naređene poslove,
- d) lica na profesionalnoj rehabilitaciji,
- đ) učesnici dobrovoljnih i javnih radova,
- e) lica koja obavljaju djelatnost ličnim radom i
- ž) druga lica koja se po bilo kom osnovu rada nalaze u prostorijama i prostorima poslodavca (npr. poslovni saradnici, radnici organa državne uprave, korisnici usluga, lica na organizovanoj rekreaciji i druga lica).

(2) Zaštitu i zdravlje na radu iz stava 1. t. a), b), v), d) i ž) obezbjeđuje poslodavac; iz tačke g) - ustanova za izvršenje sankcija; iz tačke đ) - organizator radova, a iz tačke e) - lica koja obavljaju djelatnost ličnim radom.

Član 5

(1) Ekonomsko-socijalni savjet osniva Odbor za zaštitu i zdravlje na radu Republike Srpske, od predstavnika socijalnih partnera i predstavnika Republičke uprave za inspekcijske poslove iz oblasti rada, Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, Zavoda za medicinu rada i sporta Republike Srpske i Instituta za zaštitu zdravlja Republike Srpske.

(2) Odbor za zaštitu i zdravlje na radu Republike Srpske broji devet članova.

(3) Odbor za zaštitu i zdravlje na radu (u daljem tekstu: Odbor) sistemski prati stanje zaštite i zdravlja na radu, utvrđuje, predlaže, vodi i povremeno preispituje politiku zaštite i zdravlja na radu i podstiče rad na usklađivanju zakonodavstva, u svrhu unapređivanja mjera zaštite i zdravlja na radu.

(4) Izvještaj o stanju zaštite i zdravlja na radu Odbor periodično dostavlja Ekonomskosocijalnom savjetu i drugim nadležnim organima.

Član 6

(1) Poslodavac je dužan da u okviru plana poslovanja ili posebnog plana mjera zaštite i zdravlja na radu obezbijedi potrebna sredstva za sprovođenje i unapređivanje zaštite na radu sa rokovima za njihovu realizaciju.

(2) Primjena mjera zaštite i zdravlja na radu, u smislu ovog zakona, ne smije stvarati troškove za radnike.

Član 7

Sindikata učestvuje u uređivanju, preduzimanju i unapređivanju zaštite i zdravlja na radu radnika u skladu sa zakonom, propisima donesenim na osnovu zakona i kolektivnim ugovorom.

II - PREVENTIVNE MJERE

Član 8

(1) Preventivne mjere u ostvarivanju zaštite i zdravlja na radu obezbjeđuju se primjenom savremenih tehničkih, ergonomskih, zdravstvenih, obrazovnih, socijalnih, organizacionih i drugih mjera i sredstava za otklanjanje rizika od povređivanja i oštećenja zdravlja zaposlenih i / ili njihovog svođenja na najmanju moguću mjeru radi sprečavanja nesreća i povreda zdravlja, a koje proizilaze, povezane su ili se dešavaju tokom rada, smanjivanjem potencijalnih uzroka rizika u radnoj sredini, u postupku:

- a) projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja objekata namijenjenih za radne i pomoćne prostorije, kao i objekata namijenjenih za rad na otvorenom prostoru radi bezbjednog odvijanja procesa rada,
- b) projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja tehnoloških procesa rada sa svom pripadajućom opremom za rad, radi bezbjednog rada zaposlenih i usklađivanja hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti i mikroklimе na radnim mjestima i u radnim i pomoćnim prostorijama sa propisanim mjerama i normativima za djelatnost koja se obavlja na tim radnim mjestima i u tim radnim prostorijama,
- v) projektovanja, izrade, korišćenja i održavanja opreme za rad, konstrukcija i objekata za kolektivnu zaštitu i zdravlje na radu, pomoćnih konstrukcija i objekata i drugih sredstava koja se koriste u procesu rada ili koja su na bilo koji način povezana sa procesom rada, tako da se u toku njihove upotrebe sprečava povređivanje ili oštećenje zdravlja zaposlenih,
- g) proizvodnje, pakovanja, prevoza, skladištenja, upotrebe i uništavanja opasnih materija na način i po propisima i pravilima kojim se otklanjaju mogućnosti povređivanja ili oštećenja zdravlja zaposlenih,
- d) projektovanja, proizvodnje i korišćenja sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, čijom se upotrebom otklanjaju rizici ili opasnosti koji nisu mogli da budu otklonjeni primjenom odgovarajućih preventivnih mjera,
- đ) obrazovanja, vaspitanja i osposobljavanja u oblasti zaštite i zdravlja na radu.

(2) Preventivne mjere u postupcima iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

III - DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI POSLODAVCA

Član 9

Dužnosti poslodavca u smislu ovog zakona su opšte i posebne, kao i obaveza osposobljavanja radnika.

1. Opšte dužnosti

Član 10

- (1) Poslodavac je dužan da obezbijedi radniku rad na radnom mjestu i u radnoj sredini u kojima su sprovedene mjere zaštite i zdravlja na radu i odgovoran je za neprimjenjivanje tih mjera.
- (2) Poslodavac je dužan da obezbijedi da radni proces bude prilagođen tjelesnim i psihičkim mogućnostima radnika, a radna sredina, sredstva za rad i sredstva i oprema za ličnu zaštitu na radu budu uređeni, odnosno proizvedeni i obezbijeđeni da ne ugrožavaju zaštitu i zdravlje radnika i drugih lica.
- (3) Izuzetno od stava 1. ovog člana poslodavac nije odgovoran zbog neprimjenjivanja mjera zaštite na radu ako je do povrede na radu radnika došlo zbog nemarnog ili krajnje nepažljivog postupanja radnika sredstvima zaštite na radu i usljed okolnosti izazvanih višom silom, čije se posljedice uprkos svim preduzetim mjerama zaštite i zdravlja nisu mogle izbjeći.

Član 11

- (1) Poslodavac je dužan da prilikom organizovanja rada i radnog procesa obezbijedi preventivne mjere radi zaštite života i zdravlja radnika, kao i da za njihovu primjenu obezbijedi potrebna finansijska sredstva.
- (2) Preventivne mjere iz stava 1. ovog člana poslodavac je dužan da obezbijedi prije početka rada radnika, u toku rada, kao i kod svake izmjene tehnološkog postupka, izborom radnih i proizvodnih metoda kojim se obezbjeđuje najveća moguća zaštita i zaštita zdravlja na radu, zasnovana na primjeni propisa u oblasti zaštite na radu, radnog prava, tehničkih propisa i standarda, propisa u oblasti zdravstvene zaštite, higijene rada, zdravstvenog i penzijskog i invalidskog osiguranja.

Član 12

Preventivne mjere obezbjeđuje poslodavac polazeći od sljedećih načela:

- a) izbjegavanja rizika,
- b) procjene rizika koji se ne mogu izbjeći na radnom mjestu,
- v) otklanjanja rizika na njihovom izvoru primjenom savremenih tehničkih rješenja,

- g) prilagođavanja rada i radnog mjesta radnika, naročito u pogledu izbora opreme za rad i metoda rada, kao i izbora tehnološkog postupka da bi se izbjegla monotonija u radu, radi smanjenja njihovog uticaja na zdravlje radnika,
- d) zamjene opasnih tehnoloških procesa ili metoda rada bezopasnim ili manje opasnim,
- đ) davanja prednosti kolektivnim nad pojedinačnim mjerama zaštite i zdravlja na radu,
- e) odgovarajućeg osposobljavanja radnika za bezbjedan i zdrav rad i izdavanje uputstava za rad na siguran način.

Član 13

- (1) Poslodavac je dužan da donese akt o procjeni rizika za sva radna mjesta u radnoj sredini i da utvrdi način i mjere za njegovo otklanjanje.
- (2) Poslodavac je dužan da izmijeni akt o procjeni rizika u slučaju pojave nove opasnosti i promjene nivoa rizika u procesu rada.
- (3) Akt o procjeni rizika zasniva se na utvrđivanju mogućih vrsta opasnosti i štetnosti na radnom mjestu u radnoj sredini, na osnovu kojih se vrši procjena rizika od nastanka povreda i oštećenja zdravlja radnika.
- (4) Ministar donosi akt kojim propisuje način i postupak procjene rizika na radnom mjestu i u radnoj sredini.

Član 14

- (1) Kolektivnim ugovorom, odnosno opštim aktom poslodavca utvrdiće se prava, obaveze i odgovornosti u oblasti zaštite i zdravlja na radu.

Član 15

- (1) Poslodavac je dužan da:
 - a) pisanim aktom odredi radnika za obavljanje poslova za zaštitu i zdravlje na radu,
 - b) radniku odredi obavljanje poslova na kojima su sprovedene mjere zaštite i zdravlja na radu,
 - v) obavještava radnike i njihovog predstavnika o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, kao i o opasnostima od povreda i oštećenja zdravlja koji nastaju njihovim uvođenjem, odnosno da u takvim slučajevima donese odgovarajuća uputstva za bezbjedan rad,
 - g) osposobljava radnika za bezbjedan i zdrav rad,
 - d) obezbijedi radniku korišćenje sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu,
 - đ) obezbijedi održavanje sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu u ispravnom stanju,
 - e) angažuje ovlašćenu organizaciju sa licencom radi sprovođenja preventivnih i periodičnih pregleda i ispitivanja opreme za rad, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine,
 - ž) obezbijedi na osnovu akta o procjeni rizika i ocjene službe medicine rada propisane ljekarske preglede zaposlenih u skladu sa ovim zakonom,
 - z) obezbijedi pružanje prve pomoći, kao i da osposobi odgovarajući broj radnika za pružanje prve pomoći, spasavanje i evakuaciju u slučaju opasnosti,
 - i) zaustavi svaku vrstu rada koja predstavlja neposrednu opasnost za život ili zdravlje radnika.
- (2) Ministar donosi akt kojim propisuje postupak i rokove preventivnih i periodičnih pregleda i ispitivanja opreme za rad, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih, bioloških, fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklima i elektro i gromobranskih instalacija.
- (3) Ovlašćena organizacije iz stava 1. tačka e) ovog člana dužna je da izda stručni nalaz nakon izvršenog pregleda i ispitivanja sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu i ispitivanja radne sredine.

Član 16

(1) Aktom o procjeni rizika, na osnovu ocjene službe medicine rada, poslodavac će odrediti posebne zdravstvene uslove koje moraju da ispunjavaju zaposleni za obavljanje određenih poslova na radnom mjestu u radnoj sredini ili za upotrebu pojedine opreme za ličnu zaštitu na radu.

(2) Poslodavac je dužan da službi medicine rada koju angažuje obezbijedi uslove za samostalno obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih.

Član 17

U skladu sa aktom o procjeni rizika poslodavac će dati zaposlenom na upotrebu sredstvo i / ili opremu za ličnu zaštitu na radu.

2. Posebne dužnosti

Član 18

(1) Poslodavac je dužan da najmanje osam dana prije početka rada nadležnu inspekciju rada obavijesti o:

a) početku svog rada,

b) radu odvojene jedinice,

v) svakoj promjeni tehnološkog postupka, ukoliko se tim promjenama mijenjaju uslovi rada.

(2) Poslodavac koji izvodi radove na izgradnji ili rekonstrukciji građevinskog objekta ili vrši promjenu tehnološkog procesa duže od sedam dana dužan je da izradi propisan elaborat o uređenju gradilišta, koji uz izvještaj o početku rada dostavlja nadležnoj inspekciji rada.

(3) Poslodavac će na gradilištu obezbijediti održavanje i sprovođenje mjere za zaštitu i zdravlje na radu u skladu sa elaboratom o uređenju gradilišta.

(4) Ispunjenost propisanih uslova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu za privredna društva i preduzetnike utvrđuje Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite (u daljem tekstu: Ministarstvo) na zahtjev poslodavca, nakon otpočinjanja djelatnosti.

(5) Ministar će pravilnikom propisati uslove i postupak utvrđivanja ispunjenosti uslova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.

Član 19

(1) Kada dva ili više poslodavaca u obavljanju poslova dijele radni prostor, dužni su da sarađuju u primjeni propisanih mjera za zaštitu i zdravlje radnika.

(2) Poslodavci iz stava 1. ovog člana dužni su da, uzimajući u obzir prirodu poslova koje obavljaju, koordiniraju aktivnosti u vezi sa primjenom mjera za otklanjanje rizika od povređivanja, odnosno oštećenja zdravlja radnika, kao i da obavještavaju jedan drugog i svoje radnike i / ili predstavnike radnika o tim rizicima i mjerama za njihovo otklanjanje.

(3) Način ostvarivanja saradnje iz st. 1. i 2. ovog člana poslodavci utvrđuju pisanim sporazumom.

(4) Sporazumom iz stava 3. ovog člana određuje se lice za koordinaciju sprovođenja zajedničkih mjera kojima se obezbjeđuje zaštita i zdravlje svih radnika.

Član 20

Poslodavac će preduzeti mjere za sprečavanje pristupa u krug objekta ili na područje gradilišta licima i sredstvima saobraćaja koja nemaju osnov da se nalaze u njima.

Član 21

Poslodavac koji za obavljanje svojih poslova angažuje radnike kod drugog poslodavca dužan je da za te radnike obezbijedi propisane mjere za zaštitu i zdravlje na radu u skladu sa ovim zakonom.

Član 22

Pri svakoj promjeni tehnološkog procesa poslodavac će sredstva za rad prilagoditi tom tehnološkom procesu prije početka rada.

Član 23

Dužnost poslodavca je da da radniku na upotrebu sredstva za rad, odnosno sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu na kojima su primijenjene propisane mjere za zaštitu i zdravlje na radu i da obezbijedi kontrolu njihove upotrebe u skladu sa namjenom.

Član 24

(1) Poslodavac može radniku dati na upotrebu opremu za rad, sredstvo i opremu za ličnu zaštitu na radu ili opasne materije, samo ako:

a) raspolaže propisanom dokumentacijom na jednom od jezika konstitutivnih naroda u Republici, za njihovu upotrebu i održavanje, odnosno pakovanje, transport, korišćenje i skladištenje, u kojoj je proizvođač, odnosno isporučilac naveo sve bezbjednosnotehničke podatke važne za ocjenjivanje i otklanjanje rizika na radu,

b) je obezbijedio sve mjere za zaštitu i zdravlje koje su određene tom dokumentacijom, u skladu sa propisima o bezbjednosti i zdravlju na radu, tehničkim propisima i standardima.

(2) Izuzetno, kada poslodavac nije u mogućnosti da obezbijedi dokumentaciju iz stava 1. tačka a) ovog člana, dužan je da tu dokumentaciju pribavi od pravnog lica registrovanog za poslove kontrole kvaliteta proizvoda.

(3) Poslodavac je dužan, kada je to potrebno, da obezbijedi prevod dokumentacije iz st. 1. i 2. ovog člana na jezik koji radnik razumije.

Član 25

(1) Kada zbog uvođenja nove tehnologije nisu propisane mjere zaštite i zdravlja na radu, poslodavac, do donošenja odgovarajućih propisa, primjenjuje opštepriznate mjere kojima se osigurava zaštita i zdravlje zaposlenih.

(2) Opštepriznatom mjerom, u smislu stava 1. ovog člana, smatra se mjera kojom se može otkloniti opasnost pri radu ili smanjiti štetnost po zdravlje radnika, u mjeri u kojoj je to izvodljivo.

Član 26

Ako aktom o procjeni rizika utvrdi nedostatke u oblasti zaštite i zdravlja na radu za čije su otklanjanje potrebna veća investiciona ulaganja, a život i zdravlje radnika nisu teže ugroženi, poslodavac će sačiniti poseban program o postupnom otklanjanju nedostataka i utvrditi rokove za realizaciju programa.

3. Osposobljavanje radnika

Član 27

(1) Poslodavac je dužan da izvrši osposobljavanje radnika za bezbjedan i zdrav rad prilikom zasnivanja radnog odnosa, odnosno premještanja na druge poslove, prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad, kao i prilikom promjene procesa rada koji može prouzrokovati promjenu mjera za bezbjedan i zdrav rad.

(2) Poslodavac će radnika u toku osposobljavanja za bezbjedan i zdrav rad upoznati sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga određuje i o konkretnim mjerama za zaštitu i zdravlje na radu u skladu sa aktom o procjeni rizika.

(3) Osposobljavanje iz stava 1. ovog člana poslodavac obezbjeđuje u toku radnog vremena, a troškovi osposobljavanja ne mogu biti na teret radnika.

(4) Osposobljavanje za bezbjedan i zdrav rad zaposlenog mora da bude prilagođeno specifičnostima njegovog radnog mjesta.

(5) Ako poslodavac odredi radniku da istovremeno obavlja poslove na dva ili više radnih mjesta, dužan je da radnika osposobi za bezbjedan i zdrav rad na svakom od radnih mjesta.

Član 28

(1) Osposobljavanje radnika za bezbjedan i zdrav rad poslodavac obavlja teorijski i praktično.

(2) Provjera teorijske i praktične osposobljenosti zaposlenog za bezbjedan i zdrav rad obavlja se na radnom mjestu.

(3) Periodične provjere osposobljenosti za bezbjedan i zdrav rad radnika koji radi na radnom mjestu sa povećanim rizikom vrše se na način i po postupku utvrđenom aktom o procjeni rizika.

Član 29

Poslodavac kod koga, na osnovu ugovora, sporazuma ili po bilo kom drugom osnovu, obavljaju rad radnici drugog poslodavca dužan je da te radnike osposobi za bezbjedan i zdrav rad, u skladu sa ovim zakonom.

Član 30

(1) Kada tehnološki proces rada zahtijeva dodatno osposobljavanje radnika za bezbjedan i zdrav rad, poslodavac će upoznati radnika sa obavljanjem procesa rada na bezbjedan način putem obavještanja, uputstava ili instrukcija u pisanoj formi.

(2) U izuzetnim slučajevima, kada radniku prijete neposredna opasnost po život ili zdravlje, zbog hitnosti, obavještenja, uputstva ili instrukcije mogu se dati usmeno.

(3) Poslodavac je dužan da obezbijedi da zaposlena žena za vrijeme trudnoće, radnik mlađi od 18 godina i radnik sa smanjenom radnom sposobnošću, i pored osposobljavanja za bezbjedan i zdrav rad, budu u pisanoj formi obaviješteni o rezultatima procjene rizika na radnom mjestu i o mjerama kojima se rizici otklanjaju radi povećanja zaštite i zdravlja na radu.

Član 31

(1) Svako lice koje se po bilo kom osnovu nalazi u radnoj sredini poslodavac će upozoriti na opasna mjesta ili na štetnosti po zdravlje koje se javljaju u tehnološkom procesu, odnosno na mjere zaštite koje mora da primijeni i da ga usmjeri na bezbjedne zone za kretanje.

(2) Poslodavac mora vidno da obilježi i istakne oznake za zaštitu i / ili zdravlje radi obavještanja i informisanja radnika o rizicima u tehnološkom procesu, pravcima kretanja i dozvoljenim mjestima zadržavanja, kao i o mjerama za sprečavanje ili otklanjanje rizika.

(3) Dužnost poslodavca je da obezbijedi da pristup radnom mjestu u radnoj sredini, na kome prijete neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja (trovanja, gušenja i sl.), imaju samo lica koja su osposobljena za bezbjedan i zdrav rad, koja su dobila posebna uputstva za rad na takvom mjestu i koja su snabdjevena odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu na radu.

IV - PRAVA I DUŽNOSTI RADNIKA

Član 32

(1) Pravo i dužnost radnika je da se prije početka rada upozna sa mjerama zaštite i zdravlja na radu na poslovima ili na radnom mjestu na koje je određen, kao i da se osposobljava za njihovo sprovođenje.

(2) Radnik ima pravo:

- a) da poslodavcu daje prijedloge, primjedbe i obavještenja o pitanjima zaštite i zdravlja na radu,
- b) da kontroliše svoje zdravlje prema rizicima radnog mjesta, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti.

(3) Pravo i dužnost radnika koji radi na radnom mjestu sa povećanim rizikom je da obavi ljekarski pregled na koji ga upućuje poslodavac.

(4) Radnik je dužan da radi na radnom mjestu sa povećanim rizikom, na osnovu izvještaja službe medicine rada, kojim se utvrđuje da je zdravstveno sposoban za rad na tom radnom mjestu.

Član 33

(1) Radnik ima pravo da odbije da radi:

- a) ako mu prijete neposredna opasnost po život i zdravlje zbog toga što nisu sprovedene propisane mjere za zaštitu i zdravlje na radnom mjestu na koje je određen, sve dok se te mjere ne obezbijede,
- b) ako mu poslodavac nije obezbijedio propisani ljekarski pregled ili ako se na ljekarskom pregledu utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove, u smislu člana 43. ovog zakona, za rad na radnom mjestu sa povećanim rizikom,

v) ako u toku osposobljavanja za bezbjedan i zdrav rad nije upoznat sa svim vrstama rizika i mjerama za njihovo otklanjanje, u smislu člana 27. stav 2. ovog zakona, na poslovima ili na radnom mjestu na koje ga je poslodavac odredio,

g) duže od punog radnog vremena, odnosno noću ako bi, prema ocjeni službe medicine rada, takav rad mogao da pogorša njegovo zdravstveno stanje,

d) na sredstvu za rad na kojem nisu primijenjene propisane mjere za zaštitu i zdravlje na radu.

(2) U slučajevima iz stava 1. ovog člana radnik može da se pisano obrati zahtjevom poslodavcu za preduzimanja mjera koje, po mišljenju zaposlenog, nisu sprovedene.

(3) Ako poslodavac ne postupi po zahtjevu iz stava 2. ovog člana u roku od osam dana od prijema zahtjeva, radnik ima pravo da podnese zahtjev za zaštitu prava inspekciji rada.

(4) Kada radnik odbije da radi u slučajevima iz stava 1. ovog člana, a poslodavac smatra da zahtjev zaposlenog nije opravdan, poslodavac je dužan da odmah obavijesti inspekciju rada.

Član 34

(1) Kada mu prijeti neposredna opasnost po život ili zdravlje, radnik je dužan da preduzme odgovarajuće mjere, u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja su mu na raspolaganju. Ukoliko nije u stanju da ukloni neposrednu opasnost, radnik ima pravo da napusti radno mjesto, radni proces, odnosno radnu sredinu.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, zaposleni nije odgovoran za štetu koju prouzrokuje poslodavcu.

Član 35

(1) Radnik je dužan da primjenjuje propisane mjere za bezbjedan i zdrav rad, da namjenski koristi sredstva za rad i opasne materije, da koristi propisana sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu i da sa njima pažljivo rukuje, da ne bi ugrozio svoju zaštitu i zdravlje, kao i zaštitu i zdravlje drugih lica.

(2) Prije početka rada, radnik je dužan da pregleda svoje radno mjesto, uključujući i sredstva za rad koja koristi, kao i sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu i da u slučaju uočenih nedostataka odmah obavijesti poslodavca ili drugo ovlašćeno lice.

(3) O nepravilnostima, štetnostima, opasnostima ili drugoj pojavi koja bi na radnom mjestu mogla da ugrozi njegovu zaštitu i zdravlje ili zaštitu i zdravlje drugih radnika, radnik će odmah obavijestiti poslodavca.

Član 36

(1) Ako poslodavac poslije dobijenog obavještenja iz člana 35. st. 2. i 3. ovog člana ne ukloni nepravilnosti, štetnosti, opasnosti ili druge pojave u roku od osam dana ili ako radnik smatra da za otklanjanje utvrđenih pojava nisu sprovedene odgovarajuće mjere za zaštitu i zdravlje, radnik se može obratiti nadležnoj inspekciji rada, o čemu obavještava radnika za zaštitu i zdravlje na radu.

(2) Prije napuštanja radnog mjesta radnik je dužan da radno mjesto i sredstva za rad ostavi u stanju koje ne ugrožava druge radnike.

(3) Radnik je dužan da saraduje sa poslodavcem i radnikom za zaštitu i zdravlje na radu da bi se sprovele propisane mjere za zaštitu i zdravlje na poslovima na kojima radi.

V - ORGANIZOVANJE POSLOVA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Član 37

(1) Poslodavac je dužan da organizuje poslove za zaštitu i zdravlje na radu.

(2) Za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu poslodavac može da odredi jednog ili više od svojih radnika (u daljem tekstu: radnik za zaštitu i zdravlje na radu) ili da angažuje ovlašćene organizacije koje imaju licencu.

(3) Poslove zaštite i zdravlja na radu može da obavlja radnik koji ima odgovarajuću stručnu spremu i položen stručni ispit u skladu sa ovim zakonom.

(4) Poslodavac odlučuje o načinu organizovanja poslova za zaštitu i zdravlje na radu u zavisnosti od:

a) tehnološkog procesa,

b) organizacije, prirode i obima procesa rada,

- v) broja radnika koji učestvuju u procesu rada,
- g) broja radnih smjena,
- d) procijenjenih rizika,
- đ) broja lokacijski odvojenih jedinica,
- e) vrste djelatnosti.

(5) Poslodavac koji angažuje ovlašćenu organizaciju iz stava 2. ovog člana solidarno odgovora za izvršavanje poslova zaštite i zdravlja na radu koje je ugovorom povjerio toj organizaciji.

Član 38

(1) Poslodavac je dužan da omogući radniku za zaštitu i zdravlje na radu nezavisno i samostalno obavljanje poslova u skladu sa ovim zakonom i pristup svim potrebnim podacima u oblasti zaštite i zdravlja na radu.

(2) Radnik za zaštitu i zdravlje na radu neposredno je odgovoran poslodavcu kod koga obavlja te poslove i ne može da trpi štetne posljedice ako svoj posao obavlja u skladu sa ovim zakonom.

(3) Poslodavac je dužan da obezbijedi usavršavanje znanja u oblasti zaštite i zdravlja na radu radniku koga odredi za obavljanje tih poslova.

Član 39

Poslodavac koji za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu angažuje ovlašćenu organizaciju dužan je da tu organizaciju prethodno upozna sa tehnološkim procesom, rizicima u procesu rada i mjerama za otklanjanje rizika.

Član 40

(1) Radnik za zaštitu i zdravlje na radu ili ovlašćena organizacija koja ima licencu obavljaju poslove u skladu sa ovim zakonom, a naročito:

- a) učestvuju u pripremi akta o procjeni rizika,
- b) vrši kontrolu i daje savjete poslodavcu u planiranju, izboru, korišćenju i održavanju sredstava za rad, opasnih materija i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu,
- v) učestvuje u opremanju i uređivanju radnog mjesta radi ostvarivanja bezbjednih i zdravih uslova rada,
- g) organizuje preventivna i periodična ispitivanja uslova radne sredine,
- d) organizuje preventivne i periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu,
- đ) predlaže mjere za poboljšanje uslova rada, naročito na radnom mjestu sa povećanim rizikom,
- e) svakodnevno prati i kontroliše primjenu mjera za zaštitu i zdravlje zaposlenih na radu,
- ž) prati stanje u vezi sa povredama na radu i profesionalnim oboljenjima, kao i bolestima u vezi sa radom, učestvuje u utvrđivanju njihovih uzroka i priprema izvještaje sa prijedlozima mjera za njihovo otklanjanje,
- z) priprema i sprovodi osposobljavanje radnika za bezbjedan i zdrav rad,
- i) priprema uputstva za bezbjedan rad i kontroliše njihovu primjenu,
- j) zabranjuje rad na radnom mjestu ili upotrebu sredstva za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život ili zdravlje radnika,
- k) saraduje i koordinira rad sa službom medicine rada o svim pitanjima u oblasti zaštite i zdravlja na radu,
- l) vodi evidencije u oblasti zaštite i zdravlja na radu kod poslodavca.

(2) Radnik za zaštitu i zdravlje na radu ili ovlašćena organizacija dužni su da pisano obavijeste poslodavca i predstavnika radnika o zabrani rada iz stava 1. tačka j) ovog člana.

(3) Ako poslodavac i pored zabrane rada u smislu stava 1. tačka j) ovog člana, naloži radniku da nastavi rad, lice za zaštitu i zdravlje na radu ili ovlašćena organizacija dužni su da o tome odmah obavijeste nadležnu inspekciju rada.

Član 41

(1) Za obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih na radu poslodavac angažuje službu medicine rada.

(2) Služba medicine rada iz stava 1. ovog člana dužna je da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom, a naročito:

- a) učestvuje u identifikaciji i procjeni rizika na radnom mjestu i radnoj sredini prilikom sastavljanja akta o procjeni rizika,
- b) upoznaje radnike sa rizicima po zdravlje koji su povezani sa njihovim radom i obavlja poslove osposobljavanja radnika za pružanje prve pomoći,
- v) utvrđuje i ispituje uzroke nastanka profesionalnih oboljenja i bolesti u vezi sa radom,
- g) ocjenjuje i utvrđuje posebne zdravstvene sposobnosti koje moraju da ispunjavaju radnici za obavljanje određenih poslova na radnom mjestu sa povećanim rizikom ili za upotrebu, odnosno rukovanje određenom opremom za rad,
- d) vrši prethodne i periodične ljekarske preglede radnika na radnim mjestima sa povećanim rizikom i izdaje izvještaje o ljekarskim pregledima u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu,
- đ) učestvuje u organizovanju prve pomoći, spasavanju i evakuaciji u slučaju povređivanja radnika ili havarija,
- e) daje savjete poslodavcu pri izboru drugog odgovarajućeg posla prema zdravstvenoj sposobnosti zaposlenog,
- ž) savjetuje poslodavca u izboru i testiranju novih sredstava za rad, opasnih materija i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, iz zdravstvenog aspekta,
- z) učestvuje u analizi povreda na radu, profesionalnih oboljenja i bolesti u vezi sa radom,
- i) neposredno saraduje sa licem za zaštitu i zdravlje na radu.

(3) Prethodne i periodične ljekarske preglede radnika, u smislu stava 2. tačka d) ovog člana, može da vrši služba medicine rada koja ima propisanu opremu, prostorije i stručni kadar.

Član 42

(1) Lični podaci prikupljeni u vezi sa ljekarskim pregledima radnika povjerljive su prirode i pod nadzorom su službe medicine rada koja vrši te preglede.

(2) Podatke o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i bolesti u vezi sa radom poslodavac dostavlja:

- a) Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite,
- b) Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske,
- v) Institutu za zaštitu zdravlja Republike Srpske,
- g) Fondu za penzijsko-invalidsko osiguranje Republike Srpske,
- d) doktoru kod kojeg se oboljeli liječi i
- đ) povrijeđenom, oboljelom od profesionalnog oboljenja i oboljenja u vezi sa radom.

(3) Izvještaj o ljekarskom pregledu radnika dostavlja se poslodavcu na način kojim se ne narušava princip povjerljivosti ličnih podataka.

(4) Nije dozvoljeno korišćenje podataka prikupljenih po osnovu ljekarskih pregleda radnika u svrhu diskriminacije radnika.

Član 43

(1) Poslodavac je dužan da radniku na radnom mjestu sa povećanim rizikom prije početka rada obezbijedi prethodni ljekarski pregled, kao i periodični ljekarski pregled u toku rada.

(2) Prethodni i periodični ljekarski pregledi radnika na radnim mjestima sa povećanim rizikom vrše se na način, po postupku i u rokovima utvrđenim propisima o zaštiti i zdravlju na radu koje sporazumno propisuju ministar i ministar zdravlja i socijalne zaštite.

3) Ako se u postupku periodičnog ljekarskog pregleda utvrdi da zaposleni ne ispunjava posebne zdravstvene uslove za obavljanje poslova na radnom mjestu sa povećanim rizikom, poslodavac je dužan da ga premjesti na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima.

(4) Neispunjavanje posebnih zdravstvenih uslova za rad na radnom mjestu sa povećanim rizikom ne može biti razlog za otkaz ugovora o radu.

VI - PREDSTAVNIK RADNIKA ZA ZAŠTITU I ZDRAVLJE NA RADU

Član 44

- (1) Kod poslodavca koji zapošljava pedeset ili više radnika osniva se Odbor za zaštitu i zdravlje na radu kao savjetodavno tijelo poslodavca.
- (2) Poslodavac koji zapošljava više od 250 radnika i koji ima više pogona, odnosno pogone na više mjesta izvan sjedišta osniva Centralni odbor za zaštitu i zdravlje na radu, čiji je zadatak unapređivanje stanja zaštite i zdravlja na radu.
- (3) Sastav i postupak izbora članova i vrijeme rada Odbora poslodavac utvrđuje opštim aktom, a način rada Odbora utvrđuje Odbor svojim poslovnikom.
- (4) Opštim aktom poslodavac će obezbijediti ravnopravno članstvo radnicima u Odboru iz stava 3. ovog člana, uključujući i povjerenika radnika za zaštitu i zdravlje na radu, ukoliko je izabran.
- (5) Poslodavac je dužan da razmotri prijedloge savjetodavnog odbora, a ukoliko ih ne prihvati, mora navesti razlog neprihvatanja.

Član 45

- (1) Kod poslodavca kod kojeg je organizovan sindikat poslove povjerenika radnika za zaštitu i zdravlje na radu obavlja sindikalni odbor kod poslodavca koji zapošljava 15 ili više radnika, a kod kojeg nije organizovan sindikat, radnici biraju povjerenika radnika za zaštitu i zdravlje na radu. Broj povjerenika radnika, izbor i njihov mandat utvrđuju se u skladu s odredbama Zakona o savjetu radnika ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 26/01), kojim su uređena pitanja izbora savjeta radnika, vodeći računa o zastupljenosti svih dijelova procesa rada.
- (2) Povjerenik će biti izabran ili imenovan, bez obzira na broj radnika, ako to zahtijevaju uslovi rada (povećana opasnost za bezbjednost i zdravlje radnika, rad na izdvojenim mjestima i sl.).
- (3) Sindikat će pod uslovima iz stava 1. ovog člana imenovati povjerenika za zaštitu i zdravlje na radu ukoliko povjerenika nisu izabrali radnici u skladu sa stavom 1. ovog člana.
- (4) Imenovani sindikalni povjerenik za zaštitu i zdravlje na radu u pravima i obavezama u potpunosti se izjednačava sa izabranim povjerenikom radnika.

Član 46

- (1) Zadatak povjerenika je da djeluje u interesu radnika na području zaštite i zdravlja na radu, te da prati primjenu propisa i naređenih mjera zaštite u radnoj sredini u kojoj je izabran.
- (2) Povjerenik ima i sljedeća prava i dužnosti:
 - a) učestvuje u planiranju unapređivanja uslova rada, prati uvođenje nove tehnologije, uvođenje novih materija u radni i proizvodni proces i podstiče poslodavca na sprovođenje zaštite na radu,
 - b) ima pravo uvida i korišćenja dokumentacije u vezi sa zaštitom i zdravljem radnika,
 - v) da bude obaviješten o svim promjenama od uticaja na zaštitu i zdravlje radnika,
 - g) da dobija primjedbe radnika na primjenu propisa i sprovođenje mjera zaštite i zdravlja na radu,
 - d) da obavještava radnika za zaštitu i zdravlje na radu, poslodavca, a po potrebi i inspektora, o stanju zaštite i zdravlja radnika čiji je povjerenik,
 - đ) da prisustvuje inspekcijskim pregledima i aktivno učestvuje u utvrđivanju činjeničnog stanja,
 - e) da pozove inspektora rada kada ocijeni da su ugroženi život i zdravlje radnika, a poslodavac to propušta ili odbija da učini,
 - ž) da se obrazuje za obavljanje svih poslova, stalno proširuje i unapređuje znanje, prati i prikuplja saopštenja od značaja za njegov rad,
 - z) da daje prigovor na inspekcijski nalaz i mišljenje, ukoliko je inspekcijski pregled izvršen na njegov zahtjev,
 - i) da svojim djelovanjem podstiče ostale radnike na bezbjedan rad,

j) da obavještava radnike o mjerama koje poslodavac preduzima da im osigura zaštitu i zdravlje na radu.

Član 47

(1) Poslodavac je dužan da obezbijedi povjereniku uslove za nesmetano obavljanje te dužnosti, da mu da sva potrebna saopštenja i omogućí uvid u sve propise i isprave u vezi sa zaštitom na radu, te da ga tokom obavljanja dužnosti ne može rasporediti na drugo radno mjesto ili drugom poslodavcu, otkazati mu ugovor o radu, smanjiti mu platu ili ga na drugi način dovesti u nepovoljniji položaj, ukoliko je povjerenik postupao u skladu sa svojim ovlašćenjima.

(2) Uslovi za nesmetano obavljanje dužnosti povjerenika radnika za zaštitu i zdravlje na radu obezbjeđuju se u skladu s odredbama Zakona o savjetima radnika.

(3) Poslodavac, savjet radnika ili sindikat mogu posebnim sporazumima regulisati i druga specifična pitanja u vezi sa brojem povjerenika u izdvojenim mjestima rada, za zaštitu i zdravlje na radu, plate, primanja i ostala materijalna prava, kao i izostanak s rada da bi se osposobio u vezi sa zaštitom i zdravljem na radu na teret poslodavca (kursevi, seminari, sastanci i sl.).

VII - STRUČNI ISPIT I IZDAVANJE LICENCI

Član 48

(1) Za obavljanje poslova za zaštitu i zdravlje na radu i poslova odgovornog lica polaže se stručni ispit.

(2) Stručni ispit iz stava 1. ovog člana polaže se pred komisijom koju imenuje ministar.

(3) Program, način i visinu troškova polaganja stručnog ispita iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

(4) Visina troškova polaganja stručnog ispita ne može preći visinu iznosa najniže plate u Republici Srpskoj po kandidatu.

(5) Sredstva ostvarena od naplaćenih troškova za polaganje stručnog ispita iz stava 1. ovog člana prihod su budžeta Republike Srpske.

Član 49

(1) Ministar izdaje licencu:

a) fizičkom licu za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu sa završenom višom i visokom stručnom spremom tehničke struke,

b) odgovornom licu u pravnom licu za obavljanje pregleda i ispitivanja opreme za rad i potpisivanje stručnih nalaza,

v) odgovornom licu u pravnom licu za obavljanje poslova za ispitivanje uslova radne sredine i potpisivanje stručnih nalaza,

g) pravnom licu za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu, pregleda i ispitivanje sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu,

d) pravnom licu za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih, bioloških i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja) i mikroklimе i

đ) ovlašćenoj organizaciji za obavljanje poslova iz člana 40. ovog zakona koja ima radnika sa visokom stručnom spremom odgovarajuće struke, položenim stručnim ispitom iz člana 48. zakona i najmanje tri godine radnog iskustva na tim poslovima.

(2) Ministar pravilnikom propisuje uslove za izdavanje licenci.

Član 50

(1) Ministar može oduzeti licencu iz člana 49. ovog zakona rješenjem ukoliko u postupku nadzora inspektor utvrdi da se poslovi obavljaju suprotno ovom zakonu.

(2) U slučaju oduzimanja licence, zahtjev za ponovno dobijanje licence može se podnijeti po isteku dvije godine od dana njenog oduzimanja.

Član 51

Protiv rješenja iz čl. 49. i 51. ovog zakona nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

VIII - EVIDENCIJA, SARADNJA I IZVJEŠTAVANJE

Član 52

(1) Poslodavac je dužan da vodi i čuva evidencije o:

- a) radnim mjestima sa povećanim rizikom,
- b) radnicima raspoređenim na radna mjesta sa povećanim rizikom i ljekarskim pregledima radnika raspoređenih na ta radna mjesta,
- v) povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i bolestima u vezi sa radom,
- g) radnicima osposobljenim za bezbjedan i zdrav rad,
- d) opasnim materijama koje koristi u toku rada,
- đ) izvršenim ispitivanjima radne sredine,
- e) izvršenim pregledima i ispitivanjima opreme za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu,
- ž) prijavama iz člana 54. ovog zakona.

(2) Način vođenja evidencija iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Član 53

(1) Poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka, usmeno i pisano prijavi nadležnoj inspekciji rada i nadležnom organu za unutrašnje poslove svaku smrtnu, kolektivnu ili tešku povredu na radu, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi zaštitu i zdravlje radnika.

(2) Poslodavac je dužan da, najkasnije u roku od tri uzastopna radna dana od dana saznanja, prijavi nadležnoj inspekciji rada profesionalno oboljenje, odnosno oboljenje u vezi sa radom radnika.

Član 54

(1) Izveštaj o povredi na radu, profesionalnom oboljenju i oboljenju u vezi sa radom koji se dogode na radnom mjestu poslodavac dostavlja radniku koji je pretrpio povredu, odnosno oboljenje i organizacijama nadležnim za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje.

(2) Sadržaj i način izdavanja obrasca izvještaja iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

(3) Poslodavac je dužan da na zahtjev inspektora rada ili predstavnika radnika dostavi izvještaj o stanju zaštite i zdravlja na radu radnika, kao i o sprovedenim mjerama.

IX - NADZOR

Član 55

Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona, propisa donesenih na osnovu ovog zakona, tehničkih i drugih mjera koje se odnose na zaštitu i zdravlje na radu, kao i nad primjenom mjera o zaštiti i zdravlju na radu propisanih opštim aktom poslodavca, kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu vrši organ nadležan za inspeksijske poslove posredstvom inspekcije rada.

Član 56

Inspekcija rada dužna je da pruži savjetodavnu pomoć i konsultuje se sa poslodavcem, radnicima, radnicima za zaštitu i zdravlje na radu da bi se poboljšao način ostvarivanja prava i ispunjavanja dužnosti u vezi sa bezbjednosti i zdravljem na radu.

Član 57

Poslove inspeksijskog nadzora u oblasti zaštite i zdravlja na radu mogu da obavljaju inspektori rada koji ispunjavaju uslove utvrđene Zakonom o inspekcijama u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 113/05).

Član 58

U postupku inspeksijskog nadzora, inspektor rada ima pravo i dužnost da preduzima radnje kojima se kontrolišu zaštita i zdravlje na radu, koje se odnose na higijenu i uslove rada, proizvodnju, stavljanje u promet, korišćenje i održavanje sredstava za rad, sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu i opasne materije:

- a) pregleda opšte i pojedinačne akte, evidencije i drugu dokumentaciju,
- b) sasluša i uzima izjave od odgovornih i zainteresovanih lica,

- v) pregleda poslovne prostorije, objekte, postrojenja, uređaje, sredstva i opremu za ličnu zaštitu, predmete, robu,
- g) uzima uzorke radi analize, ekspertiza,
- d) naređuje mjerenja koja obavlja druga stručna organizacija kad poslodavac samostalno ili preko određene stručne organizacije vrši mjerenja u odgovarajućim oblastima, a rezultati izvršenog mjerenja pružaju osnov za to,
- đ) poslodavcima, zaposlenim, njihovim predstavnicima i sindikatu daje obavještenja i savjete u oblasti zaštite i zdravlja na radu, kao i o mjerama čijom primjenom se obezbjeđuje izvršavanje ovog zakona na najefikasniji način,
- e) u skladu sa podnesenim zahtjevom poslodavca, radnika ili predstavnika radnika obavijesti o izvršenom inspeksijskom nadzoru i utvrđenom stanju,
- ž) preduzima i druge radnje za koje je ovlašćen drugim propisom.

Član 59

Poslodavac je dužan da radi vršenja nadzora omogući inspektoru rada:

- a) ulazak u objekte i prostorije, u svako doba kada ima radnika na radu,
- b) odredi najmanje jednog radnika koji će inspektoru pružati potrebne informacije i obavještenja, davati podatke, akte i dokumentaciju,
- v) uvid u primijenjene mjere zaštite i zdravlja na radu na sredstvima za rad i u radnoj sredini,
- g) uvid u sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu,
- d) uvid u podatke i evidencije o proizvodnji, korišćenju i skladištenju opasnih materija.

Član 60

Inspektor rada dužan je da izvrši nadzor u najkraćem roku, nakon prijave poslodavca o svakoj smrtnoj, teškoj ili kolektivnoj povredi na radu, kao i o opasnoj pojavi koja bi mogla da ugrozi zaštitu i zdravlje na radu, odnosno odmah po prijemu zahtjeva, odnosno obavještenja iz člana 54. st. 1. i 2. i obavještenja iz člana 33. st. 3. i 4. ovog zakona.

Član 61

- (1) Inspektor rada dužan je da poslodavcu, odnosno radniku naloži preduzimanje mjera i radnji za otklanjanje uzroka koji su izazvali povrede, doveli do nastanka opasnosti po zaštitu i zdravlje na radu, odnosno koje mogu spriječiti nastanak povrede i umanjiti ili otkloniti opasnosti po zaštitu ili zdravlje na radu.
- (2) Inspektor rada je dužan da za vrijeme trajanja okolnosti koje dovode do ugrožavanja zaštite i zdravlja radnika zabrani rad na radnom mjestu kod poslodavca, a naročito kad utvrdi:
 - a) da su neposredno ugroženi zaštita i zdravlje radnika,
 - b) da se koristi sredstvo za rad na kome nisu primijenjene mjere za zaštitu i zdravlje na radu,
 - v) da se ne koriste propisana sredstva i oprema za ličnu zaštitu na radu,
 - g) da radnik radi na radnom mjestu sa povećanim rizikom, a ne ispunjava propisane uslove za rad na tom radnom mjestu, kao i ako se nije podvrgao ljekarskom pregledu u propisanom roku,
 - d) da radnik nije osposobljen za bezbjedan rad na radnom mjestu na kom radi,
 - đ) da poslodavac nije sproveo mjere ili izvršio radnje koje mu je radi otklanjanja uzroka koji dovode do ugrožavanja zaštite i zdravlja radnika naložio inspektor rada.
- (3) Ako primjena mjera, odnosno potreba za usaglašavanjem sa propisanim mjerama zaštite i zdravlja na radu predstavlja nedostatak za čije su otklanjanje potrebna veća investiciona ulaganja, a život i zdravlje radnika nisu teže ugroženi, inspektor rada može naložiti poslodavcu da sačini poseban program o postupnom otklanjanju nedostataka sa utvrđenim rokovima za njihovo otklanjanje.
- (4) Inspektor rada može da naloži da se sprovede i opštepriznata mjera kojom se može otkloniti opasnost pri radu ili smanjiti rizik po zdravlje radnika, u mjeri u kojoj je to moguće.

Član 62

- (1) Preduzimanje mjera i radnji čijom primjenom i izvršavanjem se u skladu sa odredbama ovog zakona obezbjeđuje zaštita i zdravlje na radu radnika, inspektor rada nalaže rješenjem.
- (2) Protiv rješenja inspektora rada može se izjaviti žalba ministru nadležnom za rad, u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
- (3) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja kojim je naređena zabrana rada.
- (4) Rješenje ministra nadležnog za rad, doneseno povodom žalbe, konačno je u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 63

- (1) Poslodavac je dužan da u roku koji odredi inspektor rada preduzme naložene mjere i otkloni utvrđene nedostatke ili nepravilnosti.
- (2) Poslodavac je dužan da u roku od tri dana od isteka roka za otklanjanje utvrđenog nedostatka ili nepravilnosti obavijesti u pisanoj formi nadležnu inspekciju o izvršenju naložene obaveze.

X - KAZNE NE ODREDE

Član 64

- (1) Novčanom kaznom od 2.500 do 15.000 KM kazniće se za prekršaj poslodavac ako:
 - a) radniku ne obezbijedi rad na radnom mjestu i u radnoj sredini na / i u kojima su sprovedene mjere zaštite i zdravlja na radu (član 10. stav 1.),
 - b) prilikom organizovanja rada i radnog procesa ne obezbijedi preventivne mjere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, kao i ako za njihovu primjenu ne obezbijedi potrebna finansijska sredstva (član 11.),
 - v) ne donese akt o procjeni rizika za sva radna mjesta u radnoj sredini i ne utvrdi način i mjere za otklanjanje rizika, kao i kada ne izmijeni akt o procjeni rizika u slučaju pojave nove opasnosti i promjene nivoa rizika u procesu rada ili akt o procjeni rizika donese na suprotan način od propisanog (član 13. st. 1, 2. i 4.),
 - g) opštim aktom, odnosno kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu ne utvrdi prava, obaveze i odgovornosti u oblasti zaštite i zdravlja na radu (član 14.),
 - d) aktom ne odredi lice za zaštitu i zdravlje na radu (član 15. stav 1. tačka a),
 - đ) zaposlenom odredi da obavlja poslove na kojima nisu sprovedene mjere zaštite i zdravlja na radu (član 15. stav 1. tačka b),
 - e) zaposlene i njihovog predstavnika ne obavještava o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, kao i o opasnostima od povreda i oštećenja zdravlja koji nastaju njihovim uvođenjem, odnosno ako u takvim slučajevima ne donese odgovarajuća uputstva za bezbjedan rad (član 15. stav 1. tačka v),
 - ž) ne izvrši osposobljavanje radnika za bezbjedan i zdrav rad ili ako to ne učini na način i u postupku utvrđenim aktom o procjeni rizika (član 15. stav 1. tačka g, čl. 27, 28. i 29.),
 - z) zaposlenom ne obezbijedi korišćenje sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu (član 15. stav 1. tačka d),
 - i) ne obezbijedi održavanje u ispravnom stanju sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu (član 15. stav 1. tačka đ),
 - j) ne angažuje pravno lice sa licencom radi sprovođenja preventivnih i periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava rada i sredstava i opreme za ličnu zaštitu, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine (član 15. stav 1. tačka e),
 - k) na osnovu akta o procjeni rizika i ocjene službe medicine rada ne obezbijedi u skladu sa ovim zakonom propisane ljekarske preglede radnika (član 15. stav 1. tačka ž),
 - l) ne obezbijedi pružanje prve pomoći, kao i ako ne osposobi odgovarajući broj radnika za pružanje prve pomoći, spasavanje i evakuaciju u slučaju opasnosti (član 15. stav 1. tačka z),
 - lj) ne zaustavi svaku vrstu rada koja predstavlja neposrednu opasnost za život ili zdravlje radnika (član 15. stav 1. tačka i),
 - m) na osnovu ocjene službe medicine rada aktom o procjeni rizika ne odredi posebne zdravstvene uslove koje moraju da ispunjavaju radnici za obavljanje određenih poslova na radnom mjestu u radnoj sredini ili za upotrebu pojedine opreme za rad (član 16. stav 1.),

- n) službi medicine rada koju angažuje ne obezbijedi uslove za samostalno obavljanje poslova zaštite zdravlja radnika (član 16. stav 2.),
- nj) radniku ne izda na upotrebu sredstvo i / ili opremu za ličnu zaštitu na radu u skladu sa aktom o procjeni rizika (član 17.),
- o) ne obezbijedi propisane mjere za zaštitu i zdravlje na radu, u skladu sa ovim zakonom, za zaposlene koje angažuje kod drugog poslodavca (član 21.),
- p) pri promjeni tehnološkog procesa rada, prije početka rada ne prilagodi sredstva za rad novom tehnološkom procesu (član 22.),
- r) radniku da na upotrebu sredstvo za rad, odnosno sredstvo i opremu za ličnu zaštitu na radu na kojima nisu primijenjene propisane mjere za zaštitu i zdravlje na radu ili ako ne obezbijedi kontrolu njihove namjenske upotrebe (član 23.),
- s) ne organizuje poslove zaštite i zdravlja na radu, odnosno ako za obavljanje tih poslova odredi lice koje nema u skladu sa ovim zakonom položen stručni ispit (član 37. st. 1, 2. i 3.),
- t) za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu angažuje ovlašćenu organizaciju koja nema odgovarajuću licencu (član 37. stav 4.),
- ć) radniku na radnom mjestu sa povećanim rizikom ne obezbijedi prethodni, odnosno periodični ljekarski pregled ili ga obezbijedi suprotno od propisanog načina i postupka (član 43. st. 1. i 2.),
- u) radnika koji obavlja poslove na radnom mjestu sa povećanim rizikom, za koga se u postupku periodičnog ljekarskog pregleda utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za obavljanje poslova na radnom mjestu sa povećanim rizikom, ne premjesti na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima (član 43. stav 3.),
- f) odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka, usmeno i u pisanoj formi ne prijavi nadležnoj inspekciji rada i nadležnom organu za unutrašnje poslove svaku smrtnu, kolektivnu, tešku povredu na radu ili opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi zaštitu i zdravlje radnika (član 54. stav 1.),
- h) inspektoru rada ne omogući vršenje nadzora, odnosno ulazak u objekte i prostorije u svako doba kada ima radnika na radu, ili ako ne odredi najmanje jednog radnika koji će inspektoru rada pružati potrebne informacije i obavještanja ili ako inspektoru rada ne omogući uvid u dokaze o stabilnosti objekta, akte i dokumentaciju, primijenjene mjere zaštite i zdravlja na radu na sredstvima za rad, opremu za ličnu zaštitu na radu ili u podatke i evidencije o korišćenju i skladištenju opasnih materija (član 62.),
- c) u određenom roku ne otkloni utvrđene nedostatke i nepravilnosti čije je otklanjanje rješenjem naredio inspektor rada (član 66. stav 1.).
- (2) Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se odgovorno lice novčanom kaznom od 250 do 1.500 KM.

Član 65

- (1) Novčanom kaznom od 1.500 do 9.000 KM kazniće se za prekršaj poslodavac ako:
- a) najmanje osam dana prije početka rada ne obavijesti nadležnu inspekciju rada o početku svog rada, radu odvojene jedinice ili svakoj promjeni tehnološkog postupka, ukoliko se tim promjenama mijenjaju uslovi rada (član 18. stav 1.),
- b) za radove na izgradnji ili rekonstrukciji građevinskog objekta, odnosno promjeni tehnološkog procesa koje izvodi duže od sedam dana ne izradi propisan elaborat o uređenju gradilišta i ako ga ne dostavi nadležnoj inspekciji rada uz izvještaj o početku rada (član 18. stav 2.),
- v) sa drugim poslodavcem, sa kojim dijeli radni prostor u obavljanju poslova, ne zaključi sporazum o primjeni propisanih mjera za zaštitu i zdravlje na radu radnika i ne odredi lice za koordinaciju sprovođenja zajedničkih mjera kojim se obezbjeđuje zaštita i zdravlje svih zaposlenih (član 19.),
- g) radniku da na upotrebu opremu za rad, sredstava i opremu za ličnu zaštitu na radu ili opasne materije za koje ne raspolaže sa propisanom dokumentacijom na jeziku koji radnik razumije za njihovu upotrebu ili ako nije obezbijedio sve mjere za zaštitu i zdravlje koje su određene tom dokumentacijom (član 24. st. 1. i 2.),
- d) ne sačini poseban program o postupnom otklanjanju nedostataka koji su utvrđeni aktom o procjeni rizika, odnosno ako ne utvrdi rokove za realizaciju programa (član 26.),

- đ) najkasnije u roku od tri uzastopna radna dana od dana saznanja nadležnoj inspekciji rada ne prijavi profesionalno oboljenje, odnosno oboljenje radnika u vezi sa radom (član 54. stav 2.),
- e) licu koje obavlja poslove zaštite i zdravlja na radu ne omogući nezavisno i samostalno obavljanje poslova u skladu sa ovim zakonom i pristup svim potrebnim podacima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu (član 38. stav 1.),
- ž) prethodno ne upozna ovlašćenu organizaciju koju angažuje za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu sa tehnološkim procesom, rizicima u procesu rada i mjerama za otklanjanje rizika (član 39.).
- (2) Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se odgovorno lice novčanom kaznom od 150 do 900 KM.

Član 66

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 do 6.000 KM kazniće se za prekršaj poslodavac ako:
- a) ne preduzme mjere da spriječi pristup u krug objekta ili u područje gradilišta neovlašćenim licima i sredstvima saobraćaja (član 20.),
- b) radnika na način utvrđen ovim zakonom ne upozna sa obavljanjem procesa rada na bezbjedan način, kada tehnološki proces rada zahtijeva dodatno osposobljavanje za bezbjedan i zdrav rad (član 30. st. 1. i 2.),
- v) zaposlenoj ženi za vrijeme trudnoće, radniku koji ima manje od 18 godina i radniku sa smanjenom radnom sposobnošću ne obezbijedi pisano obavještenje o rezultatima procjene rizika na radnom mjestu na koje su određeni, kao i o mjerama kojima se rizici otklanjaju (član 30. stav 3.),
- g) svako lice koje se po bilo kom osnovu nalazi u radnoj sredini ne upozori na opasna mjesta i štetnosti po zdravlje koje se javljaju u tehnološkom procesu, odnosno na mjere zaštite koje mora da primijeni, kao i ako ga ne usmjeri na bezbjedne zone kretanja (član 31. stav 1.),
- d) vidno ne obilježi i istakne oznake za zaštitu i / ili zdravlje radnika (član 31. stav 2.),
- đ) dozvoli pristup radnom mjestu u radnoj sredini na kome prijeti neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja licima koja nisu osposobljena za bezbjedan i zdrav rad, koja nisu dobila posebna uputstva za rad na takvim mjestima ili koja nisu snabdjevena odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu na radu (član 31. stav 3.),
- e) ne obavijesti nadležanu inspekciju rada kada radnik odbije da radi u slučajevima utvrđenim članom 33. stav 1. ovog zakona (član 33. stav 4.),
- ž) postupi suprotno odredbi člana 44.,
- z) ne omogući radnicima da izaberu svog povjerenika za zaštitu i zdravlje na radu i sindikatu da obavlja poslove povjerenika (član 45.),
- i) predstavniku radnika ne omogući uvid u sva akta u vezi sa zaštitom i zdravljem zaposlenih i da učestvuju u razmatranju svih pitanja koja se odnose na sprovođenje bezbjednosti i zdravlja (član 46.),
- j) ne upozna predstavnika radnika, odnosno Odbor sa nalazima i prijedlozima ili preduzetim mjerama inspekcije rada ili sa izvještajima o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i oboljenjima u vezi sa radom i o preduzetim mjerama za zaštitu i zdravlje na radu ili sa mjerama preduzetim za sprečavanje neposredne opasnosti po život i zdravlje (član 47. st. 1. i 2.),
- k) ne vodi i ne čuva propisane evidencije (član 53.),
- l) na zahtjev inspektora rada ili predstavnika radnika ne dostavi izvještaj o stanju zaštite i zdravlja na radu zaposlenih, kao i o sprovedenim mjerama u ovoj oblasti (član 55. stav 3.).
- (2) Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice novčanom kaznom od 100 do 600 KM.

Član 77

- (1) Novčanom kaznom od 1.500 do 9.000 KM kazniće se za prekršaj poslodavac ako u roku od tri dana po isteku utvrđenog roka za otklanjanje nedostataka ili nepravilnosti u pisanoj formi ne obavijesti nadležnu inspekciju rada o izvršenju naložene obaveze (član 66. stav 2.).
- (2) Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice novčanom kaznom od 150 do 900 KM.

Član 68

(1) Novčanom kaznom od 2.500 do 15.000 KM kazniće se za prekršaj zdravstvena ustanova ili druga organizacija koja ima organizovanu službu medicine rada ako poslove obavlja suprotno ovom zakonu (član 41. stav 2.).

(2) Novčanom kaznom od 250 do 1.500 KM kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u zdravstvenoj ustanovi i organizaciji.

Član 69

(1) Novčanom kaznom od 2.500 do 15.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

a) ne izda stručni nalaz o izvršenom pregledu i ispitivanju sredstava za rad, sredstava i opreme za ličnu zaštitu i ispitivanju uslova radne sredine (član 15. stav 3.),

b) obavlja poslove zaštite i zdravlja na radu iz člana 40. ovog zakona, a nema odgovarajuću licencu (član 49. tačka b),

v) obavlja poslove pregleda i ispitivanja opreme za rad i ispitivanja uslova radne sredine, a nema odgovarajuću licencu (član 49. tačka v).

(2) Novčanom kaznom od 250 do 1.500 KM kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu, kao i lice u pravnom licu koje bez odgovarajuće licence (član 49. tačka b) obavlja poslove odgovornog lica za koje je propisano posjedovanje licence.

Član 70

Novčanom kaznom od 1.000 do 6.000 KM kazniće se za prekršaj radnik za zaštitu i zdravlje na radu ako ne obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom (član 40.).

XI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 71

(1) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti propise iz člana 8. stav 2, člana 13. stav 4, člana 15. stav 2, člana 18. stav 6, člana 48. stav 3, člana 50. stav 4, člana 53. stav 2. i člana 55. stav 2. ovog zakona.

(2) Ministar i ministar zdravlja i socijalne zaštite će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona sporazumno donijeti propis iz člana 43. stav 2. ovog zakona.

Član 72

(1) Poslodavci su dužni da svoje opšte akte usklade s odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa iz člana 74. ovog zakona.

(2) Akt o procjeni rizika iz člana 13. st. 1. i 2. ovog zakona poslodavci su dužni da donesu u roku od godinu od dana stupanja na snagu akta iz člana 13. stav 4. ovog zakona.

Član 73

Propisi iz oblasti zaštite na radu koji su preuzeti i koji se primjenjuju u Republici Srpskoj primjenjivaće se ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 74

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti na radu ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 26/93, 14/94, 21/96 i 10/98).

Član 75

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".